

CHÍNH TRỊ – KINH TẾ – XÃ HỘI

VÒNG BA

"ĐỐI THOẠI TRUNG - MỸ VỀ CHIẾN LƯỢC VÀ KINH TẾ" - XU THẾ HỢP TÁC NHẪM "CHIA SẺ LỢI ÍCH"

PGS. NGUYỄN HUY QUÝ

Vòng ba “Đối thoại Trung - Mỹ về chiến lược và kinh tế” vừa được diễn ra tại Washington trong hai ngày 9 và 10 tháng 5/2011. Dư luận Mỹ - Trung và giới bình luận quốc tế đều thống nhất nhận định rằng kết quả của vòng đối thoại này thể hiện xu thế hoà hoãn mới trong quan hệ Trung - Mỹ, và xu thế đó sẽ tác động đến tình hình thế giới và quan hệ quốc tế trong thời gian tới.

Vòng ba “Đối thoại Trung - Mỹ về chiến lược và kinh tế” đã diễn ra trong bối cảnh lịch sử nào? Thực chất của những thoả thuận đã đạt được và những vấn đề còn tồn tại qua vòng đối thoại này là gì? Triển vọng quan hệ Trung - Mỹ, và tác động như thế nào tới tình

hình và quan hệ quốc tế? Đó là những vấn đề cần được tiếp tục nghiên cứu.

I. BỐI CẢNH LỊCH SỬ VÀ NHỮNG THỎA THUẬN ĐẠT ĐƯỢC CỦA VÒNG BA “ĐỐI THOẠI TRUNG - MỸ VỀ CHIẾN LƯỢC VÀ KINH TẾ”.

Cơ chế “Đối thoại Trung Mỹ về chiến lược kinh tế” được hình thành từ thoả thuận giữa Tổng thống Mỹ Barack Obama và Chủ tịch Trung Quốc Hồ Cẩm Đào bên lề Hội nghị thượng đỉnh G20 tại London đầu năm 2009. Có thể nói cơ cấu này là sự tiếp tục và nâng cấp các cơ chế đối thoại Trung Mỹ trước đó. Theo thoả thuận này, nội dung đối thoại được kết hợp phương diện “Chiến lược” và lĩnh vực “kinh tế”; cấp đối thoại là Phó Thủ tướng (phía Trung Quốc) và Quốc vụ

khánh (Ngoại trưởng Mỹ); tiến hành mỗi năm một vòng lần lượt tại Washington và tại Bắc Kinh. Vòng, 1 đã được tiến hành tại Washington tháng 7/2009. Vòng 2 tiến hành tại Bắc Kinh tháng 5/2010. Cả ba vòng đối thoại vừa qua đại diện phía Mỹ vẫn là Ngoại trưởng Hillary Clinton và Bộ trưởng Tài chính Timothy Geithner, đại diện phía Trung Quốc vẫn là Ủy viên Quốc vụ Đối Bình Quốc và Phó Thủ tướng Vương Kỳ Sơn.

Vòng đối ngoại thứ nhất tiến hành vào năm 2009, khi quan hệ giữa chính quyền Obama với Trung Quốc chưa được xác định một cách chính xác, rõ rệt. Cuối năm 2009 Tổng thống B. Obama đã có chuyến thăm chính thức Trung Quốc và hai bên đã ra Tuyên bố chung xác lập quan hệ Mỹ - Trung “tích cực, hợp tác, toàn diện”⁽¹⁾. Nhưng bước sang năm 2010 quan hệ Trung - Mỹ lại trở lên căng thẳng trên tất cả các phương diện kinh tế - thương mại, chính trị, an ninh, nhất là tình trạng đối đầu quân sự trên biển Hoàng Hải sau vụ đắm tàu Cheonan của Hàn Quốc. Vòng hai đối thoại Trung - Mỹ tiến hành trong bối cảnh đó, tất nhiên những thoả thuận đạt được là rất hạn chế. Tình hình trong mỗi nước và bối cảnh quốc tế hiện nay khiến các nhà lãnh đạo Mỹ và Trung Quốc thấy phải có sự điều chỉnh cần thiết trong quan hệ giữa hai nước theo hướng giảm thiểu va chạm, tăng cường thoả hiệp về các vấn đề song phương cũng

như các vấn đề khu vực và quốc tế. Nhận thức chung giữa lãnh đạo Mỹ và Trung Quốc là hiện nay mặt hợp tác để chia sẻ lợi ích cần thiết và lớn hơn mặt mâu thuẫn xung đột để tranh giành lợi ích giữa hai nước. Nhận thức chung đó đã được thể hiện trong chuyến thăm Mỹ của Chủ tịch Trung Quốc Hồ Cẩm Đào đầu năm 2011 và Tuyên bố chung Trung - Mỹ nhân chuyến thăm này: “Cùng nỗ lực xây dựng đối tác hợp tác tôn trọng lẫn nhau, cùng có lợi, cùng thắng nhằm chia sẻ lợi ích” trước những cơ hội và thách thức trong thế kỷ XXI⁽²⁾.

Có thể nói rằng kết quả vòng ba đối thoại Trung - Mỹ là sự cụ thể hoá những “nhận thức chung” và những cam kết của lãnh đạo hai nước đã đạt được từ đầu năm nay theo hướng chuyển sang hoà dịu và tăng cường hợp tác.

Tại vòng ba đối thoại này, hai bên Trung - Mỹ đã đạt được những nhận thức chung và những thoả thuận quan trọng về nhiều vấn đề chiến lược và kinh tế thương mại.

1. Về chiến lược, đối thoại lần này đã đi đến những thoả thuận cụ thể của hai bên nhằm cùng nhau xây dựng “Quan hệ đối tác hợp tác Trung - Mỹ tôn trọng lẫn nhau, hai bên cùng có lợi, cùng thắng”.

Trong 48 điều thoả thuận cụ thể đã đạt được qua đối thoại có những nội dung chủ yếu sau đây:

- Tiến hành những cuộc gặp cấp cao trong năm nay bên lề các Hội nghị quốc tế như Hội nghị thượng đỉnh G20, Hội nghị Đông Á, Hội nghị APEC; Trung Quốc mời Phó Tổng thống Mỹ Biden sang thăm, phía Mỹ mời Phó Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình sang thăm...

- Tăng cường đối thoại và thương lượng về các lĩnh vực giữa hai nước, đặc biệt là “đối thoại Trung - Mỹ về an ninh chiến lược”. Khác với các vòng đối thoại trước đây, đối thoại Trung - Mỹ lần này có sự tham dự của đại diện quân đội hai nước. Một cơ chế đối thoại về an ninh chiến lược Trung - Mỹ đã được hình thành, lần đối thoại đầu tiên đã được tiến hành trong khuôn khổ vòng ba “Đối thoại Trung - Mỹ về chiến lược và kinh tế” trong không khí được miêu tả là thẳng thắn và xây dựng. Tham gia đối thoại về an ninh chiến lược gồm Thứ trưởng Ngoại giao, Thứ trưởng Quốc phòng, Phó Tổng tham mưu trưởng quân đội hai nước. Hai bên Trung - Mỹ cũng đã nhấn mạnh “kợi ích chung” tại khu vực Châu Á- Thái Bình Dương và thoả thuận trong năm nay sẽ sớm tiến hành cuộc đàm phán đầu tiên về vấn đề này. Ngoài ra hai bên cũng đã thoả thuận sẽ tổ chức đối thoại, thương lượng hợp tác về các vấn đề giáo dục, nhân quyền, tư pháp, chống khủng bố, cấm phổ biến vũ khí hạt nhân, biến đổi khí hậu, và bảo vệ môi trường vv....

- Hai bên cam kết sẽ hợp tác trong việc đối phó với những thách thức về an ninh khu vực và toàn cầu nhằm chia sẻ lợi ích chung, trong đó có các vấn đề bán đảo Triều Tiên, vấn đề Afganistan, vấn đề Iran, vấn đề Sudan, Dafur vv...

- Hai bên cam kết tăng cường giao lưu hợp tác song phương Trung - Mỹ trong các hoạt động của các tổ chức đa phương như G20, APEC, trong lĩnh vực an ninh và quản lý biển; trong lĩnh vực ứng phó với biến đổi khí hậu, năng lượng, môi trường v.v..

2. Về kinh tế

Những thoả thuận Trung - Mỹ về hợp tác kinh tế đạt được tại đối thoại lần này là nhằm mục tiêu mở rộng những lợi ích chung và những lợi ích tương quan trong bối cảnh toàn cầu hoá kinh tế thế giới và khắc phục hậu quả khủng hoảng tài chính và suy giảm kinh tế toàn cầu vừa qua. Kết thúc đối thoại, hai bên đã ra bản “Thoả thuận khung Trung - Mỹ về thúc đẩy tăng trưởng kinh tế mạnh mẽ, bền vững, cân đối và hợp tác kinh tế” (gọi tắt là “Thoả thuận khung”) với những nội dung chủ yếu sau đây.

- Về kinh tế vĩ mô:

Hai bên cơ bản nhất trí về mục tiêu thúc đẩy tăng trưởng kinh tế một cách mạnh mẽ, bền vững, và cân đối, cam kết cùng nhau tăng cường trao đổi và phối hợp chính sách kinh tế vĩ mô, trên cơ sở

những cơ chế hợp tác đã có, hai bên sẽ đưa hợp tác kinh tế vĩ mô, tài chính, tiền tệ, vv... vào chiều sâu. Về vấn đề tiền tệ, “hai bên cam kết cùng các nước khác cố gắng duy trì sự ổn định của môi trường tiền tệ quốc tế. Phía Mỹ cam kết tiếp tục cảnh giác trước sự dao động quá độ của tỷ lệ hối đoái. Phía Trung Quốc cam kết tiếp tục tăng cường sự linh hoạt tỷ lệ hối đoái của đồng Nhân dân tệ”⁽³⁾.

- Phát triển quan hệ thương mại và đầu tư cân đối hơn.

Hai bên cam kết mở rộng thương mại và đầu tư giữa hai nước, thúc đẩy thương mại và đầu tư toàn cầu rộng mở hơn, chống chủ nghĩa bảo hộ thương mại và đầu tư. Hai bên đồng ý tăng cường sản quyền trí tuệ, tăng cường tính công khai, công bằng, minh bạch trong quan hệ đầu tư và thương mại giữa hai nước.

- Tăng cường hợp tác trong lĩnh vực tài chính theo chiều sâu, cải thiện môi trường đầu tư dịch vụ tài chính và đầu tư cổ phiếu xuyên quốc gia, đảm bảo sự ổn định tài chính trong quan hệ giữa hai nước.

- Tăng cường hợp tác kinh tế khu vực và quốc tế. “Phía Mỹ hoan nghênh phía Trung Quốc phát huy vai trò lớn hơn trong các hoạt động kinh tế quốc tế. Trung Quốc thừa nhận vai trò quan trọng của Mỹ trong hệ thống kinh tế quốc tế và khu vực Châu Á – Thái Bình Dương. Hai bên cam kết ủng hộ G20

phát huy vai trò lớn hơn trong hoạt động kinh tế tài chính quốc tế; tăng cường hợp tác trong khuôn khổ APEC. IMF, trong việc thực hiện các “Mục tiêu thiên niên kỷ” đóng góp vào mục tiêu tăng trưởng có tính bao dung và bền vững của nền kinh tế toàn cầu”⁽⁴⁾ ...

II. THỰC CHẤT CỦA XU THẾ HOÀ HOÃN TRONG QUAN HỆ TRUNG - MỸ VÀ TÁC ĐỘNG TỚI TÌNH HÌNH QUỐC TẾ, KHU VỰC .

Quan hệ Trung - Mỹ hiện nay rất quan trọng nhưng cũng rất phức tạp. Quan trọng đối với hai nước, và quan trọng đối với quốc tế vì đó là quan hệ giữa hai cường quốc có sức mạnh tổng hợp nhất nhì thế giới. Phức tạp vì đó là quan hệ đầy mâu thuẫn giữa hợp tác và cạnh tranh, trong một thế giới đang biến động phức tạp. Để giữ vững và tăng cường vị trí siêu cường duy nhất và vai trò “lãnh đạo” thế giới, Mỹ phải tìm cách kiềm chế Trung Quốc là đối thủ duy nhất hiện nay có tiềm năng đe dọa vai trò đó của Mỹ. Nhưng trong bối cảnh thế giới ngày nay, để giữ vững và tăng cường sức mạnh của mình, Mỹ không thể không hoà hoãn và hợp tác có điều kiện với Trung Quốc. Về phần mình, Trung Quốc đang trỗi dậy để “Đại phục hưng dân tộc Trung Hoa” nhằm vươn lên vị thế siêu cường thế giới không thể không cạnh tranh với Mỹ, nhưng đồng thời cũng không thể không hòa hoãn và hợp

tác có điều kiện với Mỹ. Có thể nói rằng cạnh tranh và hợp tác là hai mặt đối lập của sự thống nhất trong ý đồ của mỗi bên muốn tăng cường sức mạnh và vị thế của mình trên trường quốc tế. Vấn đề đặt ra là cạnh tranh và hợp tác như thế nào và trong thời điểm nào có lợi nhất theo tính toán của mỗi bên.

Tiếp cận vấn đề từ góc độ nghiên cứu về Trung Quốc, phải bắt đầu từ quan điểm chỉ đạo của Đặng Tiểu Bình về quan hệ Trung - Mỹ thời kỳ hậu chiến tranh lạnh”, cũng là thời kỳ Trung Quốc đẩy mạnh cải cách mở cửa hiện đại hoá. Chiến tranh lạnh kết thúc, Liên Xô giải thể, quan hệ liên kết Trung - Mỹ để chống kẻ thù chung là Liên Xô không còn nữa, Trung Quốc đứng trước nguy cơ mới từ sức ép của Mỹ. Bảy giờ có người đề nghị Trung Quốc giương cao ngọn cờ lãnh đạo phong trào chống chủ nghĩa đế quốc, nhưng Đặng Tiểu Bình chủ trương “không đối đầu, không cầm đầu”, trái lại phải tiếp tục duy trì và cải thiện quan hệ với Mỹ. Có thể tạm gọi đó là chiến thuật phòng thủ trên mặt trận ngoại giao để giữ vững và tăng cường lực lượng chuẩn bị cho cuộc đấu tranh trong tương lai. Bởi lẽ, muốn trỗi dậy Trung Quốc phải mở cửa, hiện đại hoá đất nước, thu hút vốn, khoa học công nghệ, kinh nghiệm quản lý tiên tiến của các nền kinh tế phát triển, cần có một môi trường ổn định xung quanh và hoà bình

thế giới. Để đạt được những điều đó, duy trì và tăng cường quan hệ Trung - Mỹ có một vai trò quan trọng hàng đầu.

Hơn 30 năm cải cách, mở cửa, và phát triển, Trung Quốc ngày này đã mạnh hơn trước nhất nhiều. Nhưng con đường hiện đại hoá còn rất dài. Trở thành một cường quốc có sức mạnh về kinh tế, quân sự, khoa học công nghệ, và ảnh hưởng chính trị trên trường quốc tế ngang tầm với Mỹ, Trung Quốc còn cần có thời gian mấy thập niên nữa. Trong thời gian đó, tư tưởng chỉ đạo của Đặng Tiểu Bình trước đây về đường lối đối ngoại của Trung Quốc trong quan hệ với Mỹ và phương Tây nói chung vẫn còn có ý nghĩa nhất định. Mặc dầu cùng với quá trình trỗi dậy về sức mạnh, Trung Quốc đã không ngừng khuyếch trương thanh thế nước lớn trong quan hệ đối ngoại, nhưng chưa phải đến lúc có thể qua mặt Mỹ, thách thức trực diện với Mỹ trên các lĩnh vực. Mặc khác, trong bối cảnh toàn cầu hoá kinh tế thế giới, và những biến động đầy nguy cơ có tính chất toàn cầu như biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh, chủ nghĩa khủng bố vv... Mỹ và Trung Quốc có những mối đe dọa chung cần phải hợp tác để đối phó, và những lợi ích chung cần phải hợp tác để chia sẻ. Do vậy, quan hệ Trung - Mỹ trong mấy chục năm qua vẫn là sự đan xen giữa hợp tác và cạnh tranh. Có thời điểm hợp tác nổi lên, có thời điểm cạnh tranh nổi

lên, tùy theo diễn biến của thời cuộc và tính toán của mỗi bên.

Trong thời điểm hiện nay, cả hai phía Trung - Mỹ đều thấy cần có sự điều chỉnh về sách lược trong quan hệ giữa hai nước để cùng “chia sẻ lợi ích”.

Phân tích từ phía Trung Quốc, có thể thấy rõ xu thế đó. Mặc dầu Trung Quốc ngày nay đã vượt qua Nhật Bản có tổng lượng kinh tế (thể hiện qua GDP) lớn thứ hai thế giới (sau Mỹ), nhưng GDP bình quân đầu người của Trung Quốc vẫn còn xếp vào khoảng thứ 100 trên thế giới, chất lượng của nền kinh tế còn thấp, Trung Quốc chưa thoát khỏi thực trạng là một nước “đang phát triển”. Trong quá trình tiếp tục cải cách, phát triển, Trung Quốc không thể không coi trọng quan hệ kinh tế - thương mại với Mỹ. Mặc dầu đồng USD sụt giá đã làm cho Trung Quốc lo ngại đối với lượng ngoại tệ dự trữ khổng lồ của mình (tính đến cuối tháng 3/2011 đã đạt trên 3000 tỷ USD), nhưng trái phiếu Chính phủ Mỹ vẫn là nơi trú ngụ tương đối an toàn nhất của lượng ngoại tệ dự trữ đó (tính đến cuối tháng 3/2011 số trái phiếu Chính phủ Mỹ nợ của Trung Quốc đã lên tới trên 1100 tỷ USD). Chính phủ Mỹ vay tiền của Trung Quốc, số tiền đó lại được tung ra để người Mỹ tiêu dùng, mua hàng của Trung Quốc. Hiện nay xuất khẩu chiếm khoảng 1/3 GDP Trung Quốc và Mỹ là thị trường xuất khẩu số 1

của Trung Quốc. Mặt khác Trung Quốc đang rất cần nhập hàng xuất khẩu công nghệ cao của Mỹ, phục vụ cho nhiều mục đích. Trong khi đó, nhằm giải quyết vấn đề kinh tế - xã hội sau khủng hoảng tài chính, chính quyền Obama cũng đang có kế hoạch đẩy mạnh xuất khẩu và cam kết với phía Trung Quốc sẽ giảm bớt sự kiểm soát đối với các mặt hàng xuất khẩu công nghệ cao. Hai bên hy vọng sẽ đi tới sự cân bằng tương đối trong cán cân thương mại, giảm dần lượng nhập siêu quá lớn của Trung Quốc trong buôn bán với Mỹ (năm 2010 lên tới 273 tỷ USD, theo số liệu của phía Mỹ). Vì những lẽ trên, vấn đề liên quan tới quan hệ thương mại Trung - Mỹ là tỷ giá hối đoái giữa đồng NDT và đồng USD đã từng gây tranh cãi gay gắt giữa hai bên, đã không trở thành tiêu điểm của đối thoại Trung - Mỹ lần này, mặc dầu vẫn là vấn đề tiếp tục tranh cãi giữa hai bên.

Cạnh tranh địa - chính trị giữa Trung Quốc và Mỹ trong thời gian qua đã có lúc căng thẳng do sự tương tác giữa chính sách khuyến khích thương mại của Trung Quốc tại khu vực, và chính sách “trở lại châu Á” của Mỹ, nhất là tại khu vực Đông Bắc Á và Đông Nam Á. Nhưng rồi hai bên đã hoà hoãn trên cơ sở chia sẻ lợi ích tại khu vực Thái Bình Dương. Cạnh tranh địa- chiến lược giữa Mỹ và Trung Quốc tại các khu vực khác trên thế giới cũng đang có xu thế được

kiềm chế. Từ đầu năm nay Mỹ và EU đã can thiệp quân sự vào tình hình biến động ở Bắc Phi và Trung Đông, tất nhiên là mối đe dọa đối với lợi ích của Trung Quốc tại các khu vực đó. Nhưng Trung Quốc không vì vấn đề này mà đối đầu với Mỹ và NATO. Trung Quốc đã không ngăn cản Nghị quyết 1973 của Hội Đồng Bảo an LHQ về vấn đề lập “vùng cấm bay” dọn đường cho Mỹ và NATO can thiệp quân sự vào Ly Bi

Trong những thập niên tiếp theo của thế kỷ XXI cuộc cạnh tranh giành vị thế siêu cường trên thế giới giữa Trung Quốc và Mỹ sẽ tiếp tục. Những mâu thuẫn và va chạm, thậm chí xung đột quy m”nhỏ trên một số lĩnh vực là không thể hoàn toàn tránh khỏi. Nhưng trong tương lai gần, rõ ràng Trung Quốc và Mỹ mỗi bên đều đang đứng trước những khó khăn riêng, đều muốn hoà hoãn quan hệ để tránh xung đột và cùng nhau “chia sẻ lợi ích”.

Quan hệ Trung - Mỹ tiếp tục diễn biến như thế nào, sẽ tác động tới tình hình khu vực và quốc tế ra sao là vấn đề phải tiếp tục theo dõi, nghiên cứu.

Về lâu dài, đó là vấn đề khó đoán định, bởi trong thế giới ngày nay dễ nảy sinh những vấn đề khó lường. Theo kinh nghiệm lịch sử, khi cán cân so sánh lực lượng giữa các cường quốc thay đổi, không còn tương xứng với vị thế vốn có nữa thì cạnh tranh tất yếu sẽ dẫn đến

chiến tranh. Trong thế giới ngày nay do nhiều nguyên nhân, chiến tranh không còn là định mệnh trong quan hệ giữa các cường quốc. Nhưng các cường quốc có thể cạnh tranh địa chiến lược tại các địa bàn ngoại vi bằng các phương thức, không loại trừ thủ đoạn chiến tranh tại các nước nhỏ, các nước yếu.

Do vậy xu thế hoà hoãn trong quan hệ Trung - Mỹ hiện nay có thể có tác động hai mặt tới tình hình quốc tế và khu vực, đặc biệt với khu vực nhạy cảm là Châu Á – Thái Bình Dương. Một mặt, quan hệ Trung - Mỹ hoà hoãn có thể góp phần làm cho tình hình quốc tế và khu vực ổn định hơn, có lợi cho xu thế hoà bình và hợp tác phát triển giữa các quốc gia. Mặt khác cạnh tranh Trung - Mỹ vẫn tiếp diễn nhưng không dẫn đến xung đột hoặc chiến tranh giữa hai nước lớn, gây hậu quả tai hại cho các nước liên đới. Nhưng mặt khác, thỏa hiệp Trung - Mỹ cũng có thể dẫn đến những hậu quả không lợi cho các nước khác nếu sự thỏa hiệp đó đạt được bằng việc làm tổn thương đến lợi ích của nước thứ ba.

Trong lịch sử thế giới đã không hiếm những sự việc thỏa hiệp giữa các nước lớn được thực hiện trên cơ sở xâm hại lợi ích, chủ quyền của các nước nhỏ.

Quan hệ Trung - Mỹ ngày càng đóng vai trò quan trọng trên trường quốc tế và cũng là trục chính trong quan hệ quốc tế tại khu vực Châu Á – Thái Bình Dương.

Trong thời gian vừa qua sự tương tác giữa hành động khuyến khích trương thế lực của Trung Quốc tại Đông Á và chính sách “trở lại Châu Á” của chính quyền Mỹ đã tạo lên những cơn sóng gió dọc vùng biển phía Tây Thái Bình dương từ biển Hoàng Hải đến Biển Đông. Nhưng rõ ràng chưa đến lúc Trung Quốc có thể cùng Mỹ “chia đôi Thái Bình Dương”, và trên thực tế phải thừa nhận Mỹ có những “lợi ích quốc gia” tại các vùng biển phía Tây Thái Bình Dương. Đó là lý do Tuyên bố chung Trung - Mỹ” nhân chuyến thăm Mỹ của Chủ tịch Hồ Cẩm Đào đã phải ghi nhận: “Trung Quốc hoan nghênh những nỗ lực của nước Mỹ với tư cách là một quốc gia trong khu vực, cho hoà bình ổn định và phồn vinh của khu vực”.

Trong vòng đối thoại này, theo Ủy viên Quốc vụ Trung Quốc Đối Bình Quốc, “hai bên đã mong muốn tập trung chú ý vào khu vực Châu Á – Thái Bình Dương, ra sức tạo ra một cục diện cạnh tranh bao dung, lành mạnh, và hợp tác hai bên cùng có lợi tại khu vực Châu Á – Thái Bình Dương⁽⁵⁾.”

Tình hình thế giới nói chung và khu vực Đông Á nói riêng trong thời gian tới sẽ chịu tác động rất nhiều của quan hệ Trung - Mỹ. Diễn biến của tình hình sẽ rất phức tạp và khó lường trước. Nhưng có hai điều chúng ta có thể khẳng định. Một là, hoà bình, ổn định, và hợp tác

phát triển phù hợp với lợi ích của các quốc gia và nhân dân các nước trong khu vực Đông Á. Hai là, tương lai của khu vực Đông Á mặc dầu chịu tác động rất nhiều của quan hệ Trung - Mỹ, nhưng nói cho cùng vẫn do nhân dân các nước trong khu vực quyết định. “Cộng đồng ASEAN” hình thành và thực sự thắt chặt đoàn kết hợp tác nội khối phát huy vai trò của Hợp tác Đông Á thông qua “Hội nghị Thượng đỉnh Đông Á” và các cơ chế hợp tác khác liên quan đến khu vực là giải pháp cần được thúc đẩy nhằm đạt mục tiêu hoà bình, ổn định, và phát triển của các quốc gia trong khu vực và các quốc gia đối tác.

CHÚ THÍCH:

(1) Tuyên bố Trung - Mỹ tháng 11/2009. Xinhuanet.com/World 2009-11/17/content 124789/htm.

(2) Tuyên bố Trung – Mỹ tháng 1/2011. [http:// news Xinhuanet. Com/ Worrrld 2011-01/20/C121001428.htm](http://news.Xinhuanet.Com/Worrrld 2011-01/20/C121001428.htm).

(3) Thoả thuận khung ...”, Xinhuanet. com/photo/ 2011-05/11/C _ 121400875.htm

(4) Phát biểu của uỷ viên Quốc vụ Trung Quốc Đối Bình Quốc tại cuộc họp báo bên lề “đối thoại Trung - Mỹ về chiến lược và kinh tế”(vòng ba)

(5) [http:// news. Xinhuanet. Com/Wod/ 2011-05/11/c_ 121403452.htm](http://news.Xinhuanet.Com/Wod/ 2011-05/11/c_ 121403452.htm).

